

Po stopách Štefana Leonarda Kostelničáka ... matičný poznávací zájazd má už svoju tradíciu.

Košice – Spišská Stará Ves – Košice, 26. september 2015

Aj v tomto roku zapracovali matičné subjekty v Košiciach do svojho plánu práce na mesiac september ďalší ročník autobusového zájazdu „Po stopách Štefana Leonarda Kostelničáka“. Hlavnými organizátormi v tomto roku boli Záujmový odbor etiky a vlastenectva Matice slovenskej a Miestny odbor Matice slovenskej Košice. Spoluorganizátorom a sponzorom je tradične Súkromné etnografické múzeum HUMNO v Košiciach. Na podujatie prispeli aj košickí poslanci NR SR MUDr. Richard Raši a JUDr. Otto Brix. Dušou celého podujatia je PhDr. Gabriela Čiasnohová, členka výboru MO MS v Košiciach. Menovaná dlhodobo propaguje osobnosť a dielo akademického maliara, Štefana L. Kostelničáka (umelecké meno Št. L. Kostelniček), najvýznamnejšieho slovenského ornamentalistu. Pri príležitosti 115.výročia jeho narodenia, vo vlastnej réžii pripravila novú putovnú výstavu „Slovenský ornament majstra Kostelnička“. Popri spomienke na tohto významného rodáka zo Spišskej Starej Vsi tu bola príležitosť pripomenúť si aj iné dejinné udalosti a osobnosti zviazané s trasou zájazdu. V jubilejnom Roku Ľudovíta Velislava Štúra (200.výročie narodenia) bolo namieste zaoberať sa generáciou štúrovcov a ich pôsobením na východnom Slovensku. Pre päť desiatok záujemcov bolo potrebné okrem veľkého autobusu objednať aj mikrobús.

Prvou zastávkou košických matičiarov bolo malé dolno-spišské mestečko Krompachy. Zastavili sa pri pomníku Krompašskej vzbury od sochára Juraja Bartusza. Súsošie ozdobil matičný veniec. Zavesili ho mladé Košičanky Viola a Lenka. Osobnosť tohto významného košického umelca predstavila Mgr. Alena Vaitovičová. Po presune do centra mesta ich pri rímskokatolíckej fare privítal správca farnosti Mgr. Jozef Palušák. Na fare je pamätná tabuľa venovaná významnému rodákovi Mikulášovi Šprincovi. Aj jeho osobnosť si matičiari uctili venčekom vo farbách slovenskej trikolóry. Matičiari v oratóriu rímskokatolíckeho kostola sv. Jána apoštola navštívili pamätnú izbu piatich krompašských rodákov. Skutočne nádherná expozícia, ktorú Krompašania pripravili, je venovaná týmto ich významným rodákom:

Vavrinec Koch (1442-1475) – spoluzakladateľ Akadémie Istropolitana, pedagóg.

Janko Slovinský (1856-1900) – publicista, národovec, dobrodruh.

Július Barč - Ivan (1909-1953) – kňaz, dramatik, prozaik, matičiar.

Mikuláš Šprinc (1914-1986) – kňaz, básnik katolíckej moderny v exile,

hrdý Slovak v Amerike, na golieri svojho kabáta nosil o tom tento dôkaz.

Bartolomej Urbanec (1918-1983) – hudobník, skladateľ, dirigent.



Po prehliadke pamätnej izby so sprievodným slovom pátra Mariána si účastníci zájazdu pochutili na domácich ovocných koláčoch pani kostolníčky Márie Chovancovej. V krompašskom kultúrnom dome bol premietnutý medailón umelca Kostelnička i 16 plnofarebných listov jeho Slovenskej Ornamentiky z roku 1927. Akciu zabezpečil vedúci odboru školstva Mestského úradu Krompachy, Ing. Ján Znanec, pochádzajúci z rodiny Kostelničákovcov.

Potom cestovali matičiari cez Spišské Podhradie, Levoču a Kežmarok do cieľovej zastávky - Spišskej Starej Vsi, kde dorazili tesne po poludní. Po prekonaní Spišskej Magury, cez serpentíny reľovského sedla, ich v malebnom centre Zamaguria víтали Mgr. Anna Kromková, riaditeľka Spojenej školy v Spišskej Starej

Vsi a Agnesa Dlhá, členka tamojšieho MO MS. Nasledovala návšteva farského kostola Nanebovzatia Panny Márie. Otec Pavol Garaj, rímskokatolícky farár v Spišskej Starej Vsi, ich oboznámil s históriou a interiérom kostola. Košické speváčky tam zaspievali krásne piesne zo svojho repertoáru. Kyticu k oltáru položila najmladšia účastníčka podujatia Violka. Košickí matičiari už tradične venovali príspevok na odslúženie zádušnej svätej omše za dušu maliara. Vzhľadom na daždivé počasie nasledovala krátka spomienka na umelca pri jeho pamätníku. Matičiari ju začali štátnou hymnou „**Nad Tatrou sa blýska**“. Pôsobenie majstra v Košiciach pripomenuli speváčky z Košíc, pod vedením Milky Nôtovej, piesňou „**Na košickej turní ...**“. Aj jedna z pohľadníc majstra Kostelnička je inšpirovaná týmto motívom. „**VĎAČNÍ KOŠIČANIA**“ ozdobili pamätník Š. L. Kostelnička vencom. Pietnu spomienku ukončili hymnickou piesňou Karola Kuzmányho „**Kto za pravdu horí ...**“. Matičiari si uctili pamiatku umelca položením venca na miestnom cintoríne pri obnovenom rodinnom hrobe. Umelec síce skonal na návšteve u svojho brata v Košiciach, pochovaný je však vo svojom rodisku. Po dobrom a chutnom obede sa v popoludňajších hodinách Košičania rozlúčili so Spišskou Starou Vsou. Plných dojmov z doterajšieho priebehu podujatia, ich autobus viezol do Sabinova.

V mestečku na hornej Toryse na nich čakali dve mladé Sabinovčanky: žiačka Saška Jakubčová a Mgr. Lucia Mihoková, riaditeľka Mestského kultúrneho strediska v Sabinove. Menované sprevádzali Košičanov k hrobu významného činiteľa meruôsmych rokov Bohuslava Nosáka – Nezabudova. Pri pietnej spomienke spoločne zaspievali dobrovoľníčku Janka Matúšku „**Ponad Tatru blýska ...**“. Hrob udržiavajú sabinovskí matičiari, v roku 1927 pri príležitosti 50.výročia skonu tohto štúrovca obnovili hrob do dnešnej podoby. V centra mesta, v mestskom kultúrnom stredisku Na korze, Saška Jakubčová predniesla profil štúrovca Bohuslava Nosáka – Nezabudova. Potom si matičiari pozreli medailóny významných sabinovských výtvarníkov: Marty Malíkovej a T. Kostku -Čontváryho. Pripravila ich miestna matičiarka a učiteľka Mgr. Antónia Iľkivová. Podujatie bolo spropagované aj v mestských novinách: Spravodajca mesta Sabinov (č.8/2015). Matičiari si pozreli aj existujúce expozície kultúrneho strediska. K pamätnej tabuli miestneho rodáka, maliara – impresionistu, T. Kosztku Csontváryho, v sprievode Mgr. L. Mihokovej, na záver zastávky v Sabinove zavesili venček v slovenských farbách.

Po vyše 10-hodinovom putovaní sa účastníci zájazdu ešte pred zotmením vrátili do Košíc. Toto podujatie realizovali košickí matičiari aj vďaka záštite primátora mesta Košice MUDr. Richarda Rašiho, poslanca Národnej rady Slovenskej republiky. Vence s bielo-modro-červenou trikolórou sú dielom košickej matičiarky Ing. Tatiany Buchlákovvej. Iniciátorkou a organizátorkou podujatia bola Dr. Gabriela Čiasnohová, ktorá pripravila aj tlačoviny. Veľký kus organizačnej práce odviedla Ing. Beatrice Korfantová: komunikácia s účastníkmi, dopravné prostriedky i organizačné záležitosti počas zájazdu. Svojou činnosťou v úlohách turistického sprievodcu po trase zájazdu, komentátora a dokumentaristu podujatia prispel autor tohto príspevku. Zároveň kládol účastníkom zájazdu pomerne náročné otázky, ktoré boli súčasťou kvízu. Promptná riaditeľka sabinovského kultúrneho strediska Na korze zverejnila podujatie aj na Facebooku: <https://www.facebook.com/media/set/?set=a.416413258558357.1073742007.203007749898910&type=3>

Príloha:

Otázky kvízu, ktorý pripravili organizátori zájazdu pre účastníkov. Odpovede sa dozviete od účastníkov podujatia, niektoré sú aj v príspevku.

Ako sa volá najznámejší rodák z Košickej Belej?

Akú politickú funkciu zastával Jozef M. Hurban v r. 1848-1849?

Ako sa volá významný štúrovec, tajomník I.SNR, kaplán, pobočník J.M. Hurbana?

Vymenujte aspoň troch známych rodákov z Krompách.

Ako sa volá vysoký dôstojník slovenskej armády, prvá obeť komunisticko-benešovského čechoslovakistického režimu, popravený 9.10.1945 (70. výročie) v Bratislave, pochovaný v rodinnom hrobe na verejnom cintoríne v Spišskom Podhradí?

Ako sa volá košický matičiar (86-ročný), ktorého zatkli milicionári v Spišskom Podhradí v noci 13./14. marca 1945, keď spolu s rovesníkmi vylepoval v meste plagáty proti čechoslovakizmu a komunizmu? Po väznení v Levoči bol NKVD odvečený do ZSSR.

Ako sa volá najznámejšia príležitostná báseň J. Kráľa, venovaná udalostiam v Bratislave v r. 1843/1844, ktoré vyvrcholili odchodom slovenských študentov, z ktorých najväčšia časť odišla v marci 1844 do Levoče?

V marci 1844 priviedol slovenských študentov pochádzajúcich z Turca a Liptova do Levoče (sám bol vtedy študentom), vo februári 1849 velil ako kapitán stotinám dobrovoľníkov Slovenského národného vojska z Turčianskej stolice, ktorí cez Levoču tiahli do Prešova a Košíc a potom bol veliteľom zvyšku týchto dobrovoľníkov. Ako sa tento významný Slováč volá?

V údolí rieky Poprad sa zachovali najmenej tri hrady. Najznámejšie z nich sú: jeden typicky mestský, jeden kráľovský a jeden strážny. Ktoré sú to?

Ktoré tri známe hrady horného Potorysia poznáte?

Ako sa volá významný štúrovec pochovaný v Sabinove, tajomník I.SNR 1848-49?

Ako sa volá významný štúrovec, dobrovoľník 1848-49, osobný pobočník Ľudovíta V. Štúra?

Fotogaléria:



Foto 1: Prvou zastávkou košických matičiarov boli Krompachy – pamätník obetiam „Krompašskej vzbury“



Foto 2: Pred rímsko-katolíckou farou v Krompachoch, na ktorej je pamätná tabuľa venovaná významnému rodákovi Mikulášovi Šprincovi



Foto 3: Pamätná izba krompašským rodákom je zriadená v budove rímsko-katolíckeho kostola, sprievodca páter Marián s matičnou tlačovinou



Foto 4: Chutné koláče pre košických matičiarov napiekla p. kostolníčka



Foto 5: Otec Garaj, rímsko-katolícky farár v Spišskej Starej Vsi, víta košických matičiarov



Foto 6: V kostole zazneli aj krásne piesne v podaní speváckej skupiny pod vedením p. Milky Nôtovej



Foto 7: Pohľad na časť účastníkov podujatia pred kostolom v Spišskej Starej Vsi



Foto 8: „VĎAČNÍ KOŠIČANIA“ priniesli veniec aj k pamätníku Štefana Leonarda Kostelnička



Foto 9: Aj na hrobe rodiny Kostelničákovej na cintoríne v Spišskej Starej Vsi pribudol matičný veniec



Foto 10: Pri hrobe štúrovca Bohuslava Nosáka - Nezabudova na cintoríne v Sabinove



Foto 11: V kultúrnom centre Na korze v Sabinove matičiari zhladli medailóny významných sabinovských výtvarníkov



Foto 12: Saška Jakubčová predniesla profil štúrovca Bohuslava Nosáka - Nezabudova



Foto 13: V mestskom kultúrnom centre Na korze mohli matičiari vidieť aj rekvizity z filmu „Obchod na korze“



Foto 14: Pred pamätnou tabuľou maliara T. Kosztku Csontváryho



PO STOPÁCH ŠT. L. KOSTELNÍČÁKA

By Život v Sabinove · Aktualizované pred 19 hodinami

Dnes sme prostredníctvom tohto projektu, ktorý organizovalo Súkromné etnografické múzeum Humno a Záujmový odbor etiky a vlastenctva Matice slovenskej predstavili v spolupráci p. Mgr. Antóniou Ilkvoovou našich významných umelcov maliarov: p. Martu Malíkovú, Tivadara Kosztku Csontváryho a spisovateľku Jolanu Cirbusovú. Matičiari vzdali hold aj tajomníkovi Šturovej SNR Bohuslavovi Nosákovi-Nezabudovi, ktorý je pochovaný v Sabinove. Projekt sa konal pod záštitou p. primátora Richarda Rašiho.



Foto 15: Promptná riaditeľka sabinovského mestského kultúrneho centra Na korze zverejnila podujatie aj na Facebooku